

LR: dom 2002-11-04, mål nr 8746-02

D 7/02

Revisorsnämnden (RN) har från Skattemyndigheten i X-stad mottagit en underrättelse avseende auktoriserade revisorn A-son. Av underrättelsen och övriga handlingar framgår, såvitt nu är i fråga, följande.

A-son har varit vald revisor i ett aktiebolag i vilket bedrivits taxiverksamhet (taxibolaget). Enligt årsredovisningen var i medeltal 13 personer anställda i taxibolaget räkenskapsåret 1994. Antalet taxibilar uppgick till 23 stycken. Enligt skattemyndigheten har taxibolagets redovisning varit mycket bristfällig och har bristerna i intäktsredovisningen varit så omfattande att det inte varit möjligt att utifrån bokföringen bedöma och beräkna bolagets intäkter. Totalt inkört belopp har i stället för att bokföras varje dag bokförts i sammandrag i en post per månad. Något underlag som visar vilka delbelopp som ingår i den månatliga klumpsumman har inte företetts. Samtliga "körintäkter" har bokförts som kontant betalda (debet konto kassa) trots att betalningar för kreditkörningar erhållits först en eller två månader i efterskott. Förfaringssättet har inneburit att kassaunderskott redovisats på kassakontot under långa perioder. Vidare saknas uppgift om vilka bokförda körintäkter som hänför sig till respektive taxibil. Skattemyndigheten har från taxiväxeln och taxameterinstallatören inhämtat kontrollmaterial avseende intäkterna. Detta material visar att taxibolaget haft betydligt större intäkter än vad som framgår av den egna bokföringen. Oredovisade intäkter i bolaget har under räkenskapsåret 1994 uppgått till cirka 7 mnkr. Vid skattemyndighetens revision har även framkommit att alla löner inte har bokförts. Lönerna har normalt utgått med viss procentsats på inkört belopp. Något underlag för vilka arbetspass och inkörda belopp som legat till grund för de utbetalda lönerna finns inte i bokföringsmaterialet. De av skattemyndigheten påvisade bristerna i bokföringen har lett till att taxibolagets företrädare har åtalats och dömts till fängelse för grovt bokföringsbrott och grovt skattebedrägeri. A-son har avgivit en ren revisionsberättelse för räkenskapsåret 1994.

Av vad A-son har anfört och den granskningsdokumentation RN har inhämtat från honom framgår bl.a. följande.

A-son åtog sig uppdraget som vald revisor i taxibolaget i maj 1994. Taxibolaget hade då nyligen bytt redovisningsbyrå och bokföringen hade övertagits av en byrå för vilken A-son kände förtroende. Redovisningsbyrån hade den direkta kontakten med taxibolaget och alla förfrågningar gick via den. Enligt A-son hade han inte någon anledning att misstänka brottsliga handlingar då en redovisningsbyrå skötte den löpande bokföringen. Han var i god tro och gjorde bedömningen att till honom överlämnade redovisningshandlingar omfattade taxibolagets samtliga inkomster och utgifter.

A-son utgick från att redovisningsbyrån gjort en mer omfattande granskning av räkenskapshandlingarna och för att undvika dubbelarbete begränsade han sin egen granskning. Likvidkontot t.ex. avstämde han endast i samband med bokslutsarbetet. Löpande avstämningar och intäktskontroller gjordes av redovisningsbyrån. Av utredningen framgår att hans granskning av källskatter och löner begränsades till en kontroll av att den skuld, som redovisats per balansdagen, senare hade betalats. Det framgår inte att A-son skulle ha utfört någon granskning av taxibolagets rutiner för källskatt och löner. Vad gäller intäktsredovisningen godtog A-son uppgifterna i bolagets månatliga omsättningsrapporter. På RN:s fråga om han efterfrågat

underlaget till en viss rapport har han endast svarat följande: "Underlaget fanns hos redovisningsbyrån enligt den information som jag fått". I revisionsdokumentationen har A-son noterat att omsättningen per bil uppgick till 365 000 kr medan omsättningen per anställd uppgick till 646 000 kr. Denna observation har inte föranlett honom att vidta ytterligare granskningsåtgärder.

RN gör följande bedömning.

Revisorslagen (2001:883) trädde i kraft den 1 januari 2002, då lagen (1995:528) om revisorer upphörde att gälla. Enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen skall en fråga om discipliningripande mot en revisor på grund av en åtgärd eller underlåtenhet före lagens ikraftträdande prövas enligt äldre bestämmelser, om inte en prövning enligt de nya bestämmelserna är förmånligare för revisorn. Med stöd härav tillämpar RN i förevarande fall 1995 års lag.

I ärendet är klarlagt att taxibolagets bokföring var behäftad med stora brister, främst avseende intäktsredovisningen och löneutbetalningarna, och att A-son avgivit en ren revisionsberättelse för räkenskapsåret 1994. A-sons uttalande, att han varit i god tro och gjort den bedömningen att till honom överlämnade redovisningshandlingar omfattat samtliga inkomster och utgifter, är enligt RN:s mening anmärkningsvärt. En revisors uppgift är bl.a. att genom kritisk granskning kontrollera om redovisningshandlingarna uppfyller bokföringslagens bestämmelser och omfattar samtliga affärshändelser. Beroende på revisorns kännedom om den redovisningsbyrå som utfört bokföringen kan han eller hon i viss mån förlita sig på de kontroller som denna utfört men aldrig helt underlåta att vidta egna kontrollåtgärder. I taxibolaget baserades chaufförernas löner på inkört belopp. A-son hade därför anledning att lägga särskild vikt vid granskningen av såväl intäkter som löner. Vid revision i ett bolag som bedriver taxirörelse är det dessutom viktigt att beakta de revisionsrisker som sammanhänger med att verksamheten till stor del består i utförande av tjänster mot kontant betalning. A-son synes dock i huvudsak ha förlitat sig på den redovisningsbyrå som utfört taxibolagets redovisning och i stort sett underlåtit att utföra egna erforderliga granskningsåtgärder. Exempelvis har det förhållandet att antalet taxibilar var väsentligt *större* än antalet anställda (och omsättningen per bil väsentligt lägre än omsättningen per anställd) inte föranlett någon undersökning från A-sons sida. Han har inte heller granskat bolagets löner och källskatteavdrag eller förvissat sig om att det fanns underlag för intäktsredovisningen. Sammantaget finner RN att A-son inte gjort troligt, vare sig genom sin dokumentation eller genom sina svar på RN:s frågor, att han skulle ha utfört någon egentlig revision avseende taxibolagets intäkts- och löneredovisning det aktuella räkenskapsåret. Härigenom har A-son på ett allvarligt sätt åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämndens ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Baekkevold, Eva Ekström, Klas-Erik Hjorth, Jan-Erik Moreau, Kerstin Nyquist, Lars Wenne och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, chefsjuristen Per Eskilsson samt avdelningsdirektören Gunilla Arvidsson, föredragande.